

LIETUVIŲ KALBOS IR LITERATŪROS PAGRINDINIO UGDYMO BENDROJI PROGRAMA (2016)

REKOMENDUOJAMŲ KŪRINIŲ TEKSTŲ ELEKTRONINIAI ŠALTINIAI

9 (I GIMNAZIJOS) KLASĖ

Parengė

Daiva Binkienė, Ugdymo plėtotės centro metodininkė

Paaiškinimai dėl medžiagos pateikimo struktūros:

1. Horizontalioje lentelės grafoje pateiktos Lietuvių kalbos ir literatūros pagrindinio ugdymo bendrojoje programoje siūlomos nagrinėjimo temos, skirtos kūrinio prasmėms ir meninei vertei suprasti.
2. Pirmoje lentelės grafoje įrašyti Lietuvių kalbos ir literatūros pagrindinio ugdymo bendrojoje programoje pateikti savarankiškam skaitymui ir kalbos ugdymui rekomenduojami kūriniai, kurie praplečia ir pagilina literatūrinę patirtį, žinias ir supratimą. Atkreiptinas dėmesys, kad šie kūriniai neprivalomi pasirinkti.
3. Antroje lentelės grafoje pateikiamos nuorodos, kur elektroninėje erdvėje galima rasti nurodytų kūrinių tekstus.
4. Mėlyna spalva kūrinių nuorodos žymimos tais atvejais, kai elektroniniame šaltinyje pateikiami žodiniai tekstai. Žalia spalva kūrinių nuorodos žymimos tais atvejais, kai elektroniniame šaltinyje pateikiami garsiniai tekstai.

Rekomenduojami kūriniai	Interneto prieiga
I. Knygų skaitymas – savęs ir pasaulio pažinimo būdas	
<p>Esė ir publicistika apie knygos ir skaitymo vertę šiandien</p> <p>R. Granauskas <i>Laimingiausioji vasara</i> (iš <i>Trečias gyvenimas</i>)</p> <p>I. Meras <i>Ties gatvės žibintu</i></p> <p>R. M. Remarkas <i>Trys draugai</i></p> <p>M. Haddon <i>Tas keistas nutikimas šuniui naktį</i></p> <p>J. Gorderis (J. Gaarder) <i>Sofijos pasaulis</i></p>	<p>R. Granauskas <i>Laimingiausioji vasara</i> (iš <i>Trečias gyvenimas</i>)</p> <p>http://www.tekstai.lt/rss/767-granauskas-romualdas/7636-granauskas-trecias-gyvenimas-istrauka</p>

Rekomenduojami kūriniai	Interneto prieiga
II. Žmogus ir tėvynė	
<p>P. Vaičaitis <i>Yra šalis</i></p> <p>J. Degutytė <i>Mažutė, Aš–Tavo, Gimtoji kalba, Monologas akmeniui</i></p> <p>Liūnė Sutema <i>Nebėra nieko svetimo, Taip gera kalbinti tuos, kurių nebėra...</i></p> <p>A. Mackus <i>Netikėjimas, Užsklanda: rečitatyvas ir šauksmas, Lietuva</i></p> <p>N. Vėlius <i>Pasaulio modelis (iš Senovės baltų pasaulėžiūra)</i></p> <p>G. Grajauskas <i>Lietuviai</i></p> <p>S. Čiurlionienė-Kymantaitė <i>Apie tautos auklėjimą</i></p>	<p>P. Vaičaitis <i>Yra šalis</i> http://antologija.lt/text/pranas-vaicaitis-poezija/1</p> <p>J. Degutytė <i>Mažutė</i> http://www.saltiniai.info/files/literatura/LH00/Janina_Degutyte_.Eileraščiai.LH6600.pdf http://www.saltiniai.info/files/literatura/LH00/J._Degutyte_.Mažutė.LH6652.mp3 https://www.pakartot.lt/album/klevu-virsunese-rudens-naktis-sustojo-janina-degut (skaito I. Leonavičiūtė)</p> <p>J. Degutytė <i>Aš–Tavo</i> http://antologija.lt/text/janina-degutyte-artumas/02#as_tavo http://www.saltiniai.info/files/literatura/LH00/J._Degutyte_.Aš_tavo.LH6650.mp3</p> <p>J. Degutytė <i>Gimtoji kalba</i> http://www.saltiniai.info/files/literatura/LH00/J._Degutyte_.Gimtoji_kalba.LH6651.mp3 https://www.pakartot.lt/album/klevu-virsunese-rudens-naktis-sustojo-janina-degut/gimtoji-kalba2 (skaito I. Leonavičiūtė)</p>

<p>V. Zaborskaitė <i>Apie tautą, Apie patriotizmą, Apie kalbą</i> (iš kn. <i>Gairės</i>)</p> <p>D. Sauka <i>Apie kaltę</i> (iš kn. <i>Gairės</i>)</p>	<p>Liūnė Sutema <i>Nebėra nieko svetimo</i></p> <p>http://www.xn--altiniai-4wb.info/files/literatura/LH00/Li%C5%ABn%C4%97_Sutema._Eil%C4%97ra%C5%A1%C4%8Diai.LHB400.pdf</p>
<p>V. Daujotytė <i>Apie tėvynę</i> (iš kn. <i>Gairės</i>)</p>	<p>Liūnė Sutema <i>Taip gera kalbinti tuos, kurių nebėra...</i></p> <p>https://www.pakartot.lt/album/tebunie/taip-gera-kalbinti-tuos-kuriu-nebera-liune-sutema (skaito O. Dautartaitė)</p>
<p>V. Kavolis <i>Gyvasis lietuviškumas</i> (iš <i>Nepriklausomybų kelias</i>)</p> <p>A. J. Greimas <i>Būti lietuviu</i></p>	<p>A. Mackus <i>Netikėjimas</i></p> <p>http://www.saltiniai.info/files/literatura/LH00/Algimantas_Mackus._Poezija.LHC600.pdf</p> <p>http://www.tekstai.lt/buvo/tekstai/bezemiai/mirnebus.htm#netikejimas</p> <p>http://antologija.lt/text/algimantas-mackus-ir-mirtis-nebus-nugaleta/03#netikejimas</p>
	<p>A. Mackus <i>Užsklanda: rečitatyvas ir šauksmas</i></p> <p>http://antologija.lt/text/algimantas-mackus-ir-mirtis-nebus-nugaleta/05#uzsklanda</p>
	<p>A. Mackus <i>Lietuva</i></p> <p>http://www.saltiniai.info/files/literatura/LH00/Algimantas_Mackus._Poezija.LHC600.pdf</p> <p>http://www.tekstai.lt/tekstu-naujienos/1856-algimantas-mackus-jo-yra-zeme-1959</p>
	<p>N. Vėlius <i>Pasaulio modelis</i> (iš <i>Senovės baltų pasauležiūra</i>)</p> <p>http://www.saltiniai.info/files/literatura/LA00/Norbertas_V%C4%97lius._Pasaulio_modelis.LA0601A.pdf</p>

Rekomenduojami kūriniai	Interneto prieiga
III. Kūryba žmogaus gyvenime	
M. K. Čiurlionis <i>Laiškai Sofijai</i> (ištraukos)	M. K. Čiurlionis <i>Laiškai Sofijai</i> (ištraukos) http://www.saltiniai.info/files/literatura/LH00/Mikalojus_Konstantinas_%C4%8Ciurlionis._Lai%C5%A1kai_Sofijai.LH6301.pdf
H. Radausko, J. Aisčio, A. Nykos-Niliūno, A. Marčėno eilėraščiai apie kūrybą	H. Radauskas Eilėraščiai http://www.saltiniai.info/index/details/1357
L. S. Černiauskaitė <i>Benedikto slenksčiai</i>	http://ebiblioteka.mkp.emokykla.lt/kuriniai/eilerasciai/
Dž. Londonas <i>Martinas Idenas</i>	http://www.tekstai.lt/tekstai/1-tekstai/315-radauskas-henrikas
R. M. Rilke <i>Laiškai jaunam poetui</i>	http://antologija.lt/text/henrikas-radauskas-eilerasciai
M. Ivaškevičius <i>Stilius plius</i>	http://www.saltiniai.info/index/details/1357 http://ebiblioteka.mkp.emokykla.lt/kuriniai/eilerasciai/,format.mp3
	J. Aistis Eilėraščiai http://www.saltiniai.info/files/literatura/LH00/Jonas_Aistis._Eil%C4%97ra%C5%A1%C4%8Diai.LH1801.pdf http://antologija.lt/text/jonas-aistis-poezija http://www.saltiniai.info/index/details/1186

A. Nyka-Niliūnas Eilėraščiai

http://www.saltiniai.info/files/literatura/LH00/Alfonsas_Nyka-Niliūnas_Eilėraščiai.LHI000.pdf

<http://www.tekstai.lt/antologijos/1800-antologija-zeme-alfonsas-nyka-niliunas-eilerascia-1?catid=443%3Aantologija-zeme>

<http://www.saltiniai.info/index/details/1348>

A. Marčėnas Eilėraščiai

http://www.saltiniai.info/files/literatura/LI00/Aidas_Marčėnas_Eilėraščiai.LI3300.pdf

<http://www.tekstai.lt/tekstai/1-tekstai/282-marcenas-aidas>

<http://www.saltiniai.info/index/details/1531>

R. M. Rilke *Laiškai jaunam poetui*

<http://www.lrt.lt/mediateka/irasas/102728756> (ištraukas skaito P. Venslovas)

Rekomenduojami kūriniai	Interneto prieiga
IV. Dialogas su tradicija: mitas, tautosaka, literatūra	
<p>Pokalbis su N. Vėliumi</p> <p><i>Apie etninę kultūrą. Pokalbis su N. Vėliumi</i> (N. Vėlius, psl. 393–400).</p>	<p><i>Apie etninę kultūrą. Pokalbis su N. Vėliumi</i></p> <p>http://www.saltiniai.info/files/literatura/LA00/Pokalbis_su_Norbertu_V%C4%97lium._Apie_etnin%C4%99_kult%C5%ABr%C4%85.LA0000A.pdf</p>
<p>Pokalbis su G. Beresnevičiumi</p> <p><i>Duetas XIV. Pokalbininkas etnologas Gintaras Beresnevičius</i> (T. Sakalauskas, <i>Duetai</i>, psl. 171–187)</p>	<p>T. Sakalauskas Pokalbis su etnologu Gintaru Beresnevičiumi. <i>Duetas XIV. Pokalbininkas etnologas Gintaras Beresnevičius</i></p> <p>http://www.saltiniai.info/files/literatura/LA00/Tomas_Sakalauskas._Pokalbis_su_etnologu_Gintaru_Beresnevi%C4%8Diumi.LA0602A.pdf</p>
<p>M. Valančius <i>Apie senųjų žemaičių tikėjimą, Apie žemaičių krikštą</i> (M. Valančius <i>Žemaičių vyskupystė</i>, 17 ir 25 skirsniai)</p>	<p>M. Valančius <i>Apie senųjų žemaičių tikėjimą, Apie žemaičių krikštą</i></p> <p>http://www.saltiniai.info/files/literatura/LA00/Motiejus_Valan%C4%8Dius._%C5%BDemai%C4%8Di%C5%B3_vyskupyst%C4%97.LA0602C.pdf</p>

Rekomenduojami kūriniai	Interneto prieiga
IV. 1. Mitai aiškina pasaulį	
<p><i>Sužeistas vėjas, Kaip atsirado žemė</i> (sud. N. Vėlius)</p> <p><i>Žemės atmintis</i> (sud. B. Kerbelytė).</p>	<p><i>Sužeistas vėjas</i> (sud. N. Vėlius)</p> <p>http://ebiblioteka.mkp.emokykla.lt/kuriniai/suzeistas_vejas/</p> <p>http://ebiblioteka.mkp.emokykla.lt/kuriniai/suzeistas_vejas/,format.mp3</p>
<p>G. Beresnevičius <i>Lietuvių religija ir mitologija</i></p> <p>G. Beresnevičius <i>Trumpas lietuvių ir prūsų religijos žodynas</i></p>	<p><i>Kaip atsirado žemė</i> (sud. N. Vėlius)</p> <p>http://www.saltiniai.info/files/literatura/LA00/Lietuvi%C5%B3_mitologin%C4%97s_sakm%C4%97s_I.LA1200.pdf</p> <p>http://ebiblioteka.mkp.emokykla.lt/kuriniai/kaip_atsirado_zeme/</p> <p>http://ebiblioteka.mkp.emokykla.lt/kuriniai/kaip_atsirado_zeme/,format.mp3</p>
<p>S. Daukantas <i>Darbai senovės lietuvių ir žemaičių</i> (pasakojimas apie Vaidevutį)</p>	<p>G. Beresnevičius <i>Trumpas lietuvių ir prūsų religijos žodynas</i></p> <p>http://www.saltiniai.info/files/literatura/LA00/Gintaras_Beresnevi%C4%8Dius._Trumpas_lietuvi%C5%B3_ir_pr%C5%ABs%C5%B3_religijos_%C5%BEodynas.LA1201A.pdf</p>
	<p>S. Daukantas <i>Darbai senovės lietuvių ir žemaičių</i> (pasakojimas apie Vaidevutį)</p> <p>http://www.saltiniai.info/files/literatura/LG00/Simonas_Daukantas._Darbai_sen%C5%B3j%C5%B3_lietuvi%C5%B3_ir_%C5%BEimai%C4%8Di%C5%B3.LG2101.pdf</p>

Rekomenduojami kūriniai	Interneto prieiga
IV. 2. Pasakos gyvybingumas	
<p><i>Gyvasis vanduo, Lietuvių liaudies stebuklinės pasakos (Apie baltąjį vilką, Gyvatė pati, Marti iš jaujos, Gulbė karaliaus pati)</i></p>	<p><i>Apie baltąjį vilką</i> http://www.saltiniai.info/files/literatura/LA00/Pasaka._Apie_balt%C4%85j%C4%AF_vilk%C4%85.LA0904.pdf http://www.lrt.lt/mediateka/irasas/102730795 (seka R. Bagdzevičius)</p>
<p>J. Kaupas <i>Pasaka ir realybė</i></p>	<p><i>Marti iš jaujos</i> http://www.saltiniai.info/files/literatura/LA00/Pasaka._Marti_i%C5%A1_jaujos.LA0905.pdf</p>
<p>M. Martinaičio pjesė-pasaka <i>Žemės duktė</i></p>	<p><i>Gulbė karaliaus pati</i> http://www.saltiniai.info/files/literatura/LA00/Pasaka._Gulb%C4%97_karaliaus_pati.LA0900.pdf</p>
<p>K. Saja <i>Po to, kai jie pavirto medžiais</i></p>	<p>M. Martinaitis <i>Žemės duktė</i> http://ebiblioteka.mkp.emokykla.lt/kuriniai/pelenu_antele/ http://ebiblioteka.mkp.emokykla.lt/kuriniai/pelenu_antele/,format.mp3</p>

Rekomenduojami kūriniai	Interneto prieiga
IV. 3. Liaudies daina ir dainiškoji poezija	
Just. Marcinkevičius <i>Dienoraščiai ir datos</i> (ištrauka <i>O, liaudies žodi, sandoros lobyne!</i>)	G. Beresnevičius <i>Dainavimas atsistojus</i> http://www.saltiniai.info/files/literatura/LA00/Gintaras_Beresnevičius._Dainavimas_atstojus.LA0300C.pdf
G. Beresnevičius <i>Dainavimas atsistojus</i>	A. Baranauskas <i>Dainu dainele</i> http://www.saltiniai.info/files/literatura/LG00/Antanas_Baranauskas._Dainu_dainele%C4%99.LG1205.pdf
A. Baranauskas <i>Dainu dainele</i>	http://www.saltiniai.info/files/literatura/LG00/A._Baranauskas._Dainu_dainele.LG1252.mp3
Maironis <i>Oi neverk, matušėle</i>	http://dainutekstai.lt/r692/giedu-dainele.html (atlieka V. Kernagis)
S. Nėris <i>Grišiu, Mūsų dienos kaip šventė</i>	https://www.pakartot.lt/album/lietuvai3/giedu-dainele3 (atlieka <i>Lietuva</i>)
P. Širvys <i>Kai brendu naktimi</i>	Maironis <i>Oi neverk, matušėle</i> http://www.saltiniai.info/files/literatura/LG00/Maironis._Pavasario_balsai.LG4500.pdf
J. Strielkūnas <i>Žiedas vėjuotą rudens dieną</i>	http://antologija.lt/text/maironis-pavasario-balsai/4#oi http://ebiblioteka.mkp.emokykla.lt/kuriniai/pavasario_balsai/ http://www.saltiniai.info/files/literatura/LG00/Maironis._Oi_neverk_matusėle.LG4566.mp3 http://ebiblioteka.mkp.emokykla.lt/kuriniai/pavasario_balsai/.format.mp3 https://www.pakartot.lt/album/maironis-150-petras-bingelis-rimantas-bagdzevicius/oi-neverk-motusele2

<https://www.pakartot.lt/album/literaturines-dainos/oi-neverk-motusele3> (atlieka *Blezdinga*, Veronika, Gytis)

S. Nėris *Grišiu*

http://www.saltiniai.info/files/literatura/LH00/Salomėja_Nėris_Eilėraščiai_II.LHH701.pdf

<http://antologija.lt/text/salomeja-neris-prie-didelio-kelio/06>

<https://www.pakartot.lt/album/karo-lyrika-salomeja-neris/grisiu8> (skaito L. Noreika)

<https://www.pakartot.lt/album/actros/grisiu3> (atlieka V. Stakėnas)

<https://www.pakartot.lt/album/o-mums-ir-ten-labai-gerai/grisiu> (atlieka *Nacija*)

<https://www.pakartot.lt/album/demo-2008-2010/grisiu6> (atlieka *Ilex*)

S. Nėris *Mūsų dienos kaip šventė*

http://www.saltiniai.info/files/literatura/LH00/Salomėja_Nėris_Eilėraščiai_I.LHH700.pdf

<http://www.kernagis.lt/wp-content/uploads/2016/05/Mūsų-dienoskaip-šventė.pdf>

<https://www.pakartot.lt/album/poeta-lietuviu-lyrika-skaito-laimonas-noreika/kaip-zydejimas-vysnios-salomeja-neris> (skaito L. Noreika)

<https://www.pakartot.lt/album/abecele/musu-dienos-kaip-svente> (atlieka V. Kernagis)

<https://www.pakartot.lt/album/lt-daina-1-dalis-2-cd/musu-dienos-kaip-svente11> (atlieka V. Matačiūnaitė, A. Pilvelytė, E. Anusauskaitė)

<https://www.pakartot.lt/album/musu-dienos-kaip-svente/musu-dienos-kaip-svente14> (atlieka *Skamp*)

	<p>P. Širvys <i>Kai brendu naktimi</i></p> <p>https://www.pakartot.lt/album/ir-nusinese-saule-miskai-paulius-sirvys/kai-brendu-naktimi5 (skaito A. Rosenas)</p> <p>https://www.pakartot.lt/album/ziauriai-grazus-romansai/as-nevertas-svelniu-tavo-zodziu (atlieka V. V. Landsbergis)</p>
	<p>J. Strielkūnas <i>Žiedas vėjuotą rudens dieną</i></p> <p>http://www.saltiniai.info/files/literatura/LH00/Jonas_Strielk%C5%ABnas._Eil%C4%97ra%C5%A1%C4%8Diai.LHL600.pdf</p> <p>https://www.pakartot.lt/album/musu-kaime/mazam-broliui2 (atlieka K. Smoriginas)</p>

Rekomenduojami kūriniai	Interneto prieiga
IV. 4. Tapatybės raiška literatūroje	
<p>V. Kudirka <i>Iš mano atsiminimų keletas žodelių</i></p> <p>M. Martinaitis <i>Apie darbą</i> (iš kn. <i>Gairės</i>)</p>	<p>V. Kudirka <i>Iš mano atsiminimų keletas žodelių</i> http://www.saltiniai.info/files/literatura/LG00/Vincas_Kudirka_Iš_mano_atsiminimų_keletas_žodelių.LG3301.pdf</p>
<p>R. Granauskas <i>Gyvenimas po klevu</i>, novelės iš rinkinio <i>Duonos valgytojai</i></p>	<p>M. Martinaitis <i>Apie darbą</i> http://www.saltiniai.info/files/literatura/LH00/Marcelijus_Martinaitis_Apie_darb%C4%85.LHE101.pdf</p>
<p>A. Miškinis <i>Žaliaduonių gegužė</i> (ištrauka)</p> <p>B. Vilimaitė <i>Apsakymai apie Žemaitę</i></p> <p>G. Petkevičaitė-Bitė <i>Karo meto dienoraštis</i> (ištraukos)</p>	<p>B. Vilimaitė <i>Apsakymai apie Žemaitę</i> http://ebiblioteka.mkp.emokykla.lt/kuriniai/papartynu_saule/ http://ebiblioteka.mkp.emokykla.lt/kuriniai/papartynu_saule/,format.mp3</p>
<p>V. Kavolis <i>Kudirkos epochos ženklai, Lietuvis kaip revoliucijos žmogus</i></p> <p>I. Simonaitytė <i>Vilius Karalius</i></p>	<p>G. Petkevičaitė-Bitė <i>Karo meto dienoraštis</i> http://www.saltiniai.info/files/literatura/LG00/Gabriel%C4%97_Petkevi%C4%8Dait%C4%97-Bit%C4%97_Karo_meto_dienora%C5%A1tis.LG5101.pdf</p>
<p>D. Staponkutė <i>Kartais ir maištas gydo</i> (iš knygos <i>Iš dviejų renkuosi trečią</i>)</p> <p>O. de Balzakas <i>Tėvas Gorijo</i></p> <p>U. Lachauer <i>Rojaus kelias</i></p>	<p>V. Kavolis <i>Lietuvis kaip revoliucijos žmogus</i> http://www.bernardinai.lt/straipsnis/2013-06-24-vytautas-kavolis-lietuvis-kaip-revoliucijos-zmogus/103247</p>